

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІНАНСІВ ТА ОБЛІКУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету фінансів та обліку
Андрій КІЗИМА
"31" 08 2023р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. проректора з НІПР
Віктор ОСТРОВЕРХОВ
"31" 08 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ННІОТ
Святослав ПИТЕЛЬ
"31" 08 2023р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни „ ФІНАНСУВАННЯ ПРОЄКТІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ”

Ступінь вищої освіти - бакалавр

Галузь знань 07 „Управління та адміністрування”

Спеціальність 072 „Фінанси, банківська справа та страхування”

Освітньо-професійна програма „Фінансовий менеджмент”

Кафедра ФІНАНСІВ ІМ. С. ЮРІЯ

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год)	Практичні заняття	ІРС (год)	Тренінг КПІЗ (год)	СРС (год)	Разом (год)	Екзамен (семестр)
Денна	III	VI	28	14	3	6	99	150	VI
заочна	III	VI	8	4			138	150	VI

Тернопіль – 2023

Робочу програму склав д.е.н., проф. Володимир ГОРИН

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансів ім. С. І. Юрія,
протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

Зав. кафедри _____ Ольга КИРИЛЕНКО

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності з фінансів,
банківської справи, страхування та фондового ринку,
протокол № 1 від 30 серпня 2023 р.

Керівник групи забезпечення спеціальності _____ Ольга КИРИЛЕНКО

Гарант ОП _____ Наталія СПАСІВ

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Фінансування проєктів сталого розвитку»

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСУВАННЯ ПРОЄКТІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ»

Дисципліна – Фінансування проєктів сталого розвитку	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань – 07 Управління та адміністрування	Статус дисципліни – блок вибіркових дисциплін, цикл професійної підготовки Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок	Рік підготовки: <i>Денна – третій</i> <i>Заочна – третій</i> Семестр: <i>Денна – шостий</i> <i>Заочна – шостий</i>
Кількість змістовних модулів – 2	Освітньо-професійні програми «Фінансовий менеджмент»	Лекції: <i>Денна – 28 год.</i> <i>Заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 14 год.</i> <i>Заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин – 150	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота: <i>Денна – 99 год.,</i> <i>Заочна – 138 год.</i> Тренінг, КПЗ: <i>Денна – 6 год.</i> <i>Заочна – немає</i> Індивідуальна робота: <i>Денна – 3 год.</i> <i>Заочна – немає</i>
Тижневих годин – 10,7 год., з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю – залік

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСУВАННЯ ПРОЄКТІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ»

2.1. Мета вивчення дисципліни. В умовах ринкових відносин важливою умовою розвитку економіки є забезпеченість економічних агентів необхідним обсягом фінансових ресурсів. Зважаючи на перманентний дефіцит бюджетних ресурсів, ускладнення умов функціонування корпоративного сектору економіки питання ефективного використання обмежених коштів через використання прогресивних управлінських технологій має першочергове значення. У сфері публічного управління та в корпоративному секторі зростає затребуваність у фахівців, що володіють азами застосування проєктного підходу до вирішення завдань розвитку, знаннями і навиками із залучення фінансових ресурсів з різних джерел для фінансування інвестиційних проєктів, узгодження цих проєктів із стратегічними пріоритетами розвитку на усіх рівнях публічного та корпоративного управління. Від професійних якостей цих фахівців залежить ефективність залучення ресурсів для втілення інвестиційних проєктів розвитку територіальних громад, суб'єктів господарювання корпоративного сектору, а отже, можливість їх реалізації на практиці.

Метою викладання дисципліни «Фінансування проєктів сталого розвитку» є

формування теоретичних знань та набуття практичних навичок застосування проєктного підходу при фінансуванні проєктів сталого розвитку в корпоративному та публічному секторі економіки. Вивчення дисципліни сприятиме формуванню у студентів знань та навиків пошуку фінансових ресурсів для реалізації проєктів розвитку, розуміння загальних принципів підготовки проєктів на отримання фінансування, вибору найбільш прийнятних форм та методів залучення фінансування, співпраці з донорами, управління фінансуванням та оцінювання ризиків у процесі реалізації проєктів сталого розвитку.

Предмет дисципліни – теоретичні засади та практичні аспекти застосування проєктного підходу при фінансуванні проєктів сталого розвитку в корпоративному та публічному секторі економіки.

2.2. Опис результатів, досягнення яких забезпечує вивчення дисципліни:

Завдання лекційних занять полягає в отриманні знань про:

- основні засади та можливості застосування проєктного підходу у фінансуванні сталого розвитку, види та принципи проєктного фінансування; сутність та специфіку проєктів сталого розвитку, сфер їхньої реалізації;

- нормативно-правову базу та організаційне забезпечення застосування проєктного підходу при реалізації проєктів сталого розвитку на рівні регіонів, територіальних громад, суб'єктів господарювання; організаційні аспекти участі фінансових установ, МФО у фінансуванні проєктів сталого розвитку, роль механізму міжмуніципального співробітництва у фінансуванні проєктів сталого розвитку територіальних громад;

- джерела, форми та методи залучення й використання фінансових ресурсів для реалізації проєктів розвитку;

- специфіку застосування інструментів кредитування, лізингу, ендавменту, краудфандингу, концесії при фінансуванні проєктів сталого розвитку; особливості фінансування проєктів розвитку за програмами міжнародної технічної допомоги, із залученням ресурсів МФО, боргових інструментів;

- зв'язок між публічною політикою, стратегічним плануванням розвитку та фінансуванням проєктів сталого розвитку, переваги застосування принципу прозорості при розробці й реалізації проєктів сталого розвитку; процедуру валідації як спосіб забезпечення прозорості й інклюзивності проєктів сталого розвитку;

- порядок розробки проєктно-кошторисної документації, техніко-економічного обґрунтування проєктів розвитку;

- зміст та інструментарій управління проєктом розвитку в ході його реалізації.

Завдання практичних занять полягає в отриманні вмінь та навичок:

- оцінювання суспільних проблем та потреб для розробки проєктів сталого розвитку, пошуку шляхів вирішення проблем;

- визначення мети та завдань проєкту сталого розвитку, застосування методів SMART-аналізу, «дерева проблем-дерева цілей», WBS та діаграми Гантта для функціонального та часового планування проєкту розвитку;

- опису життєвого циклу проєкту, оцінювання стейкхолдерів, ідентифікації екзо- та ендогенних чинників проєкту розвитку;

- пошуку джерел фінансування проєктів сталого розвитку, оцінювання грантових конкурсів;

- визначення ризиків реалізації проекту сталого розвитку, методів їхнього зниження; визначення напрямів та способів забезпечення сталості проекту розвитку; оцінювання ефективності проектів сталого розвитку;
- складання бюджету проекту, підготовки проектної заявки на залучення фінансування проекту сталого розвитку;
- організації виконанням проекту сталого розвитку, формування проектної команди, розподілу функцій та відповідальності.

2.3. Передумови для вивчення дисципліни.

Засвоєння знань за програмами навчальних дисциплін «Менеджмент», «Мікроекономіка», «Фінанси», «Податкова система» підготовки бакалаврів.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСУВАННЯ ПРОЄКТІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ»

Змістовний модуль 1 «Інституційно-теоретичні засади фінансування проєктів сталого розвитку»

Тема 1 Концептуальні основи проєктного підходу у фінансуванні сталого розвитку

Концепція сталого розвитку та її вплив на фінансову систему. Базові концепти та принципи сталого розвитку. Економічний, соціальний, екологічний аспекти сталого розвитку. Фінансові ресурси, задіяні у фінансуванні сталого розвитку та їх класифікація. Соціалізація фінансів. Поняття «зелених» фінансів. Корпоративна соціальна відповідальність.

Основні засади та можливості застосування проєктного підходу у фінансуванні сталого розвитку. Види та принципи проєктного фінансування. Змісту та специфіка проєктів сталого розвитку, сфери їх реалізації. Світовий досвід фінансування проєктів розвитку та перспективи його запозичення.

Тема 2 Інституційне забезпечення фінансування проєктів сталого розвитку

Нормативне та організаційне забезпечення застосування проєктного підходу при реалізації проєктів сталого розвитку. Державна стратегія регіонального розвитку та План заходів її реалізації, їх вплив на фінансування проєктів сталого розвитку. Політика Національного банку України щодо розвитку сталого фінансування на період до 2025 року.

Організаційні аспекти участі фінансових установ, МФО у фінансуванні проєктів сталого розвитку. Роль банківського сектору у фінансуванні проєктів сталого розвитку. Європейський інвестиційний банк у фінансуванні проєктів сталого розвитку. програми фінансової допомоги ЄС в Україні. Моніторинг проєктів, які фінансуються за кошти фондів ЄС.

Необхідність, призначення і нормативно-правова база функціонування Державного фонду регіонального розвитку. Обсяги фінансування ДФРР та порядок їх розподілу у розрізі регіонів. Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури ОТГ: нормативно-правове забезпечення та напрями спрямування.

Міжмуніципальне співробітництво як механізм фінансування проєктів сталого розвитку на регіональному рівні.

Тема 3

Джерела та методи фінансування проектів сталого розвитку

Джерела, форми та методи залучення й використання фінансових ресурсів для реалізації проектів розвитку. Глобальна та національна система фінансування сталого розвитку. Пошук фінансування проектів сталого розвитку. Офіційна допомога розвитку ООН. Програми міжнародної технічної допомоги. Глобальний екологічний фонд. Зелений кліматичний фонд.

Інструменти кредитування проектів розвитку, використання лізингу, концесії при фінансуванні проектів розвитку. Зелені (соціально відповідальні) інвестиції. Зелені облігації. Роль ЕСКО-фінансування у реалізації проектів розвитку. Іпотечне фінансування та кредитування. Іпотечні цінні папери та їх роль у фінансуванні житлових проектів. Державно-приватне партнерство як метод фінансування проектів сталого розвитку. Імпакт-інвестування у фінансуванні проектів сталого розвитку.

Державне фінансування проектів сталого розвитку. Форма інвестиційної програми та проекту регіонального розвитку, який може реалізовуватись за рахунок коштів ДФРР та порядок її заповнення. Принципи та основні помилки формулювання змісту, мети і завдань проекту, розрахунку бюджету. Порядок оцінювання відповідності вимогам законодавства програм та проектів регіонального розвитку, які можуть реалізовуватись за рахунок коштів ДФРР. Порядок формування та затвердження проектів, які можуть реалізовуватись за рахунок субвенції на розвиток інфраструктури ОТГ. Правила та проблеми підготовки проектних заявок на фінансування за рахунок коштів субвенції.

Ендавмент-фонди як інструмент фінансування проектів розвитку у сфері освіти. Краудфандинг та мікrokредитування, їх перспективи у фінансуванні проектів сталого розвитку.

Міжнародне фінансування проектів сталого розвитку та вирішення глобальних екологічних проблем. Особливості фінансування проектів розвитку за програмами міжнародної технічної допомоги, із залученням ресурсів МФО, боргових інструментів.

Змістовний модуль 2

«Практичні аспекти фінансування проектів сталого розвитку»

Тема 4

Ініціювання та передінвестиційні дослідження проектів сталого розвитку

Оцінювання суспільних проблем та потреб для розробки проектів сталого розвитку, розробка шляхів вирішення проблем. Зв'язок між публічною політикою, стратегічним плануванням та фінансуванням проектів сталого розвитку. Цілі сталого розвитку та необхідність їхньої інтеграції до управління публічними й корпоративними фінансами. Імплементация проектного підходу в бюджетну практику.

Переваги застосування принципу прозорості при розробці й реалізації проєктів сталого розвитку.

Формування інвестиційного задуму, розробка обґрунтування інвестицій у проєкт сталого розвитку. Технічний, інституційний, екологічний, соціальний, фінансовий аналіз проєкту розвитку. Проєктно-кошторисна документація, техніко-економічне обґрунтування проєкту сталого розвитку. Аналіз зацікавлених сторін та бенефіціарів. Оцінювання життєздатності проєкту. Поняття життєвого циклу проєкту розвитку. Поняття середовища проєкту, методичні підходи до оцінювання екзо- та ендогенних чинників розробки та реалізації проєкту розвитку.

Тема 5

Методичні засади розробки проєктів сталого розвитку

Методика розробки проєкту сталого розвитку. Постановка проблеми, мета та завдання проєкту розвитку. SMART-аналіз проєкту сталого розвитку. Застосування методу «дерева проблем-дерева цілей» для деталізації проєкту розвитку. План реалізації проєкту. WBS (ієрархічна декомпозиція робіт проєкту), правила та особливості її побудови. Діаграма Гантта та інші методи часового планування проєкту розвитку. Валідація як інструмент забезпечення прозорості й інклюзивності розробки проєкту сталого розвитку.

Пошук потенційних джерел фінансування проєкту сталого розвитку. Характеристика грантових конкурсів та їх особливості. Урядові, суспільні, приватні, корпоративні донори. Інформаційні джерела грантрайтингу. Складання бюджету проєкту, підготовки проєктної заявки на залучення фінансування. Ключові правила планування витрат проєкту сталого розвитку, основні помилки складання бюджету проєкту.

Тема 6

Управління фінансуванням проєктів сталого розвитку в процесі їх реалізації

Розуміння змісту управління проєктом розвитку в процесі його реалізації. Провідні та забезпечувальні функції управління проєктом сталого розвитку.

Організаційні засади управління проєктами розвитку в публічному секторі. Поняття проєктного офісу. Типи проєктних офісів у публічному секторі, їхні завдання та сфера відповідальності. Форми створення проєктних офісів в органах публічної влади. Аутсорсинг, аутстафінг.

Організація управління виконанням проєкту, формування проєктної команди, розподіл функцій та відповідальності. OBS (організаційна структура проєкту) та правила її побудови. Підходи до формування команди проєкту розвитку. RAM (матриця відповідальності).

Схеми взаємодії суб'єктів в процесі реалізації проєкту. Особливості правового регулювання договірних відносин в проєктному фінансуванні. Порядок укладання договорів. Основні види договорів, які укладаються в процесі реалізації проєктів. Підрядні тендери та контакти на виконання проєктів сталого розвитку. Порядок

приймки виконаних робіт та готових об'єктів та його основні стадії (етапи).
Перспективи концесійних проєктів в Україні, особливості їхнього фінансування.

Тема 7

Управління ризиками проєктів сталого розвитку та оцінювання ефективності їх фінансування

Проектна діяльність як сфера високоризикових операцій. Види ризиків, що виникають на різних стадіях життєвого циклу проєкту. Класифікація проєктних ризиків. Систематичні та несистематичні ризики проєкту розвитку. Методи оцінювання ризиків реальних проєктів. Процедура експертного аналізу ризику. Аналіз ризику методом побудови дерева рішень. Особливості застосування кумулятивного методу в процесі оцінювання ризику проєкту розвитку.

Метод чутливості реагування, особливості його застосування в проєктному аналізі для оцінювання ризику. Основні етапи аналізу чутливості реагування. Визначення пофакторної еластичності проєкту. Оцінка критичних значень змінних проєкту. Побудова матриці перевірочних процедур для змінних проєкту. Недоліки та обмеженість аналізу чутливості.

Метод сценаріїв та особливості його застосування. Прогнозування оптимістичного та песимістичного сценаріїв за проєктом та визначення критерію ефективності проєкту з урахуванням ймовірності настання визначеного сценарію проєкту. Характеристика методу імітаційного моделювання (методу Монте-Карло). Порядок проведення аналізу ризику за методом Монте-Карло.

Особливості управління ризиками проєктів розвитку. Основні принципи та інструменти управління ризиками проєкту: інструменти запобігання та контролю ризиків; інструменти страхування ризиків; інструменти поглинання ризиків. Особливості розподілу ризику між учасниками проєкту.

Поняття сталості проєкту розвитку, його види та способи забезпечення. Методичний інструментарій для оцінювання ефективності проєктів розвитку.

**4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ З ДИСЦИПЛІНИ
«ФІНАНСУВАННЯ ПРОЄКТІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ»
(денна форма навчання)**

№ за/п	ТЕМА	Кількість годин					Контрольні заходи (год.)
		Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самост. робота студентів (год.)	Індивід. робота студентів (год.)	Тренінг, КПЗ	
Змістовий модуль 1.							
Інституційно-теоретичні засади фінансування проєктів сталого розвитку							
1.	Концептуальні основи проєктного підходу у фінансуванні сталого розвитку	4	2	10	–	3	тести, питання
2.	Інституційне забезпечення фінансування проєктів сталого розвитку	4	2	10	–		тести, питання
3.	Джерела та методи фінансування проєктів сталого розвитку	4	2	12	–		тести, питання
Змістовний модуль 2.							
Практичні аспекти фінансування проєктів сталого розвитку							
4.	Ініціювання та передінвестиційні дослідження проєктів сталого розвитку	4	2	16	1	3	тести, практичні завдання
5.	Методичні засади розробки проєктів сталого розвитку	4	2	20	1		тести, практичні завдання
6.	Управління фінансуванням проєктів сталого розвитку в процесі їх реалізації	4	2	18	1		тести, практичні завдання
7.	Управління ризиками проєктів сталого розвитку та оцінювання ефективності їх фінансування	4	2	13	–		тести, практичні завдання
Разом		28	14	99	3	6	

**СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ З ДИСЦИПЛІНИ
«ФІНАНСУВАННЯ ПРОЄКТІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ»
(заочна форма навчання)**

№ за/п	ТЕМА	Кількість годин		
		Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самост. робота студентів (год.)
Змістовий модуль 1.				
Інституційно-теоретичні засади фінансування проєктів сталого розвитку				
1.	Концептуальні основи проєктного підходу у фінансуванні сталого розвитку	3	1	18
2.	Інституційне забезпечення фінансування проєктів сталого розвитку			18
3.	Джерела та методи фінансування проєктів сталого розвитку			18
Змістовний модуль 2.				
Практичні аспекти фінансування проєктів сталого розвитку				
4.	Ініціювання та передінвестиційні дослідження проєктів сталого розвитку	5	3	22
5.	Методичні засади розробки проєктів сталого розвитку			22
6.	Управління фінансуванням проєктів сталого розвитку в процесі їх реалізації			22
7.	Управління ризиками проєктів сталого розвитку та оцінювання ефективності їх фінансування			18
Разом		8	4	138

5. Тематика практичних занять

Практичні заняття з дисципліни «Фінансування проєктів сталого розвитку» покликані розкрити студентам особливості застосування проєктного підходу при фінансуванні сталого розвитку; організаційно-методичні аспекти розробки проєктів сталого розвитку, пошуку джерел їх фінансування; правила складання аплікаційної форми на залучення ресурсів та підходи до планування бюджету проєкту розвитку; ведення документації за проєктом. В рамках практичних занять студенти також здобудуть навички ідентифікації та опису суспільної проблеми та її конвертації у проєкт розвитку, пошуку джерел його фінансування; розробки мети, завдань та плану реалізації власного проєкту розвитку, складання його бюджету та показників виконання; навички написання та презентації проєктних заявок на отримання фінансування.

Тематика практичних занять (ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ)

Змістовий модуль 1.

Інституційно-теоретичні засади фінансування проєктів сталого розвитку

Заняття 1 (2 год)

Концептуальні основи проєктного підходу у фінансуванні сталого розвитку

Мета: здобуття знань про концепцію сталого розвитку, особливості розробки і фінансування проєктів розвитку у публічному й корпоративному секторі; розуміння ключових світових тенденцій соціалізації та екологізації фінансів, особливостей застосування проєктного підходу у фінансуванні сталого розвитку; засвоєння прогресивного зарубіжного досвіду фінансування проєктів розвитку.

Питання для обговорення:

1. Концепція сталого розвитку та її вплив на фінансову систему. Базові концепти та принципи сталого розвитку.
2. Соціалізація фінансів. Поняття «зелених» фінансів. Корпоративна соціальна відповідальність.
3. Ресурси фінансування сталого розвитку та їх класифікація.
4. Застосування проєктного підходу у фінансуванні сталого розвитку.
5. Світовий досвід фінансування проєктів розвитку.

Заняття 2 (2 год)

Інституційне забезпечення фінансування проєктів сталого розвитку

Мета: здобуття знань про нормативно-правове та організаційне забезпечення фінансування проєктів сталого розвитку в Україні; організаційні аспекти участі фінансового сектору, міжнародних фінансових інституцій у фінансуванні сталого розвитку; розуміння специфіки фінансування проєктів розвитку в публічному секторі.

Питання для обговорення:

1. Нормативне та організаційне забезпечення фінансування проєктів сталого розвитку. Державна стратегія регіонального розвитку та План заходів її реалізації.
2. Організаційні аспекти участі фінансових установ, МФО у фінансуванні проєктів сталого розвитку.
3. Нормативно-правова база функціонування Державного фонду регіонального розвитку. Фінансування ДФРР та порядок його розподілу у розрізі регіонів.
4. Міжмуніципальне співробітництво як механізм фінансування проєктів сталого розвитку на регіональному рівні.

Заняття 3 (2 год)

Джерела та методи фінансування проєктів сталого розвитку

Мета: здобуття знань про джерела та методи фінансування проєктів сталого розвитку, критерії їх відбору та оцінювання; особливості фінансування проєктів розвитку за рахунок коштів держави та ресурсів міжнародних організацій. Отримання навиків пошуку та оцінювання потенційного донора.

Питання для обговорення:

1. Джерела, форми та методи залучення й використання фінансових ресурсів для реалізації проєктів розвитку.
2. Поняття та види грантів. Призначення гранту. Грантодавчі установи.
3. Пошук гранту. Характеристика грантових конкурсів. інтернет-ресурси, інститути, наукові центри як інформаційні джерела пошуку грантів.
4. Інструменти фінансування проєктів сталого розвитку. ЕСКО-фінансування, імпакт-інвестування, зелені облігації.
5. Фінансування проєктів сталого розвитку за рахунок коштів ДФРР.
6. Субвенція на формування інфраструктури ОТГ як джерело фінансування проєктів сталого розвитку.
7. Інноваційні методи фінансування проєктів сталого розвитку у соціальній сфері.
8. Міжнародне фінансування проєктів сталого розвитку та вирішення глобальних екологічних проблем. Програми міжнародної технічної допомоги. Глобальний екологічний фонд.

Змістовний модуль 2.

Практичні аспекти фінансування проєктів сталого розвитку

Заняття 4 (2 год)

Ініціювання та передінвестиційні дослідження проєктів сталого розвитку

Мета: здобуття знань про проєкт сталого розвитку та організаційно-методичні засади його розробки. Отримання навиків конвертації ідентифікованої проблеми у проєкт розвитку, розробки його основних параметрів.

Питання для обговорення:

1. Поняття проєкту сталого розвитку та його особливості.
2. Взаємозв'язок між публічною політикою, стратегічним плануванням та

управління проектами. Цілі сталого розвитку у фінансуванні проектів сталого розвитку.

3. Технології розробки проекту сталого розвитку. Передпроектна стадія. Визначення проблем, конверсія проблеми у проект сталого розвитку.
4. Концепція та карта проекту. Життєвий цикл проекту. Інтеграція проекту.
5. Визначення цільової групи проекту. Матриця оцінювання стейкхолдерів.
6. Середовище проекту сталого розвитку.

Заняття 5 (2 год)

Методичні засади розробки проектів сталого розвитку

Мета: здобуття знань про практичні аспекти розробки проекту та підготовки проектної заявки на залучення фінансування. Отримання навиків визначення мети та завдань проекту розвитку, його деталізації; навиків пошуку та оцінювання джерел фінансування, складання бюджету проекту розвитку.

Питання для обговорення:

1. Поняття мети та завдань проекту. SMART-аналіз проекту сталого розвитку.
2. Дерево проблем та Дерево цілей. Визначення методів та етапів досягнення мети і завдань проекту, очікуваних результатів.
3. Інструменти оцінки проектів: система SMART, NAOMIE, метод MoSCoW.
4. Складання плану реалізації проекту. WBS (ієрархічна декомпозиція робіт проекту). Діаграма Гантта.
5. Визначення ресурсів проекту та зацікавлених сторін.
6. Логічна схема проекту. Часові рамки проекту. План реалізації.
7. Поняття бюджету проекту та принципи його розробки. Типові помилки при складанні бюджету.
8. Звітність про виконання проекту, її види.

Заняття 6 (2 год)

Управління фінансуванням проектів сталого розвитку в процесі їх реалізації

Мета: здобуття знань про основні аспекти організації управління проектом сталого розвитку в процесі його фінансування. Здобуття навиків формування проектної команди, розподілу обов'язків та відповідності у процесі реалізації проекту розвитку.

Питання для обговорення:

1. Зміст та функції управління проектом розвитку в процесі його реалізації.
2. Організаційні засади управління проектами розвитку в публічному секторі. Поняття проектного офісу. Аутсорсинг, аутстафінг.
3. Організація управління виконанням проекту. Проектна команда. OBS (організаційна структура проекту). RAM (матриця відповідальності).
4. Взаємодія суб'єктів в процесі реалізації проекту. Особливості регулювання договірних відносин у фінансуванні проектів сталого розвитку.
5. Концесія у фінансуванні проектів сталого розвитку в Україні.

Заняття 7 (2 год)
Управління ризиками проєктів сталого розвитку
та оцінювання ефективності їх фінансування

Мета: здобуття знань про ризики, які супроводжують проєкти розвитку на різних етапах їх фінансування, методи їх ідентифікації та управління. Здобуття навиків застосування методів оцінювання ризиків реалізації проєктів розвитку, оцінки ефективності проєкту та забезпечення його сталості.

Питання для обговорення:

1. Ризики фінансування проєктів сталого розвитку, їх класифікація та способи ідентифікації.
2. Методи оцінювання ризиків проєктів сталого розвитку.
3. Особливості управління ризиками проєктів розвитку.
4. Поняття сталості проєкту розвитку, його види та способи забезпечення.
5. Оцінювання ефективності проєктів розвитку.

Тематика практичних занять
(ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ)

Змістовий модуль 1.

Інституційно-теоретичні засади фінансування проєктів сталого розвитку

Заняття 1 (1 год)

Тема 1. Концептуальні основи проєктного підходу
у фінансуванні сталого розвитку

Мета: здобуття знань про концепцію сталого розвитку, особливості розробки і фінансування проєктів розвитку у публічному й корпоративному секторі; розуміння ключових світових тенденцій соціалізації та екологізації фінансів, особливостей застосування проєктного підходу у фінансуванні сталого розвитку; засвоєння прогресивного зарубіжного досвіду фінансування проєктів розвитку.

Питання для обговорення:

1. Концепція сталого розвитку та її вплив на фінансову систему. Базові концепти та принципи сталого розвитку.
2. Соціалізація фінансів. Поняття «зелених» фінансів. Корпоративна соціальна відповідальність.
3. Ресурси фінансування сталого розвитку та їх класифікація.
4. Застосування проєктного підходу у фінансуванні сталого розвитку.
5. Світовий досвід фінансування проєктів розвитку.

Тема 2. Інституційне забезпечення фінансування
проєктів сталого розвитку

Мета: здобуття знань про нормативно-правове та організаційне забезпечення фінансування проєктів сталого розвитку в Україні; організаційні аспекти участі

фінансового сектору, міжнародних фінансових інституцій у фінансуванні сталого розвитку; розуміння специфіки фінансування проєктів розвитку в публічному секторі.

Питання для обговорення:

1. Нормативне та організаційне забезпечення фінансування проєктів сталого розвитку. Державна стратегія регіонального розвитку та План заходів її реалізації.
2. Організаційні аспекти участі фінансових установ, МФО у фінансуванні проєктів сталого розвитку.
3. Нормативно-правова база функціонування Державного фонду регіонального розвитку. Фінансування ДФРР та порядок його розподілу у розрізі регіонів.
4. Міжмуніципальне співробітництво як механізм фінансування проєктів сталого розвитку на регіональному рівні.

Тема 3. Джерела та методи фінансування проєктів сталого розвитку

Мета: здобуття знань про джерела та методи фінансування проєктів сталого розвитку, критерії їх відбору та оцінювання; особливості фінансування проєктів розвитку за рахунок коштів держави та ресурсів міжнародних організацій. Отримання навиків пошуку та оцінювання потенційного донора.

Питання для обговорення:

1. Джерела, форми та методи залучення й використання фінансових ресурсів для реалізації проєктів розвитку.
2. Поняття та види грантів. Призначення гранту. Грантодавчі установи.
3. Пошук гранту. Характеристика грантових конкурсів. інтернет-ресурси, інститути, наукові центри як інформаційні джерела пошуку грантів.
4. Інструменти фінансування проєктів сталого розвитку. ЕСКО-фінансування, імпакт-інвестування, зелені облігації.
5. Фінансування проєктів сталого розвитку за рахунок коштів ДФРР.
6. Субвенція на формування інфраструктури ОТГ як джерело фінансування проєктів сталого розвитку.
7. Інноваційні методи фінансування проєктів сталого розвитку у соціальній сфері.
8. Міжнародне фінансування проєктів сталого розвитку та вирішення глобальних екологічних проблем. Програми міжнародної технічної допомоги. Глобальний екологічний фонд.

Змістовний модуль 2.

Практичні аспекти фінансування проєктів сталого розвитку

Заняття 2 (3 год)

Тема 4. Ініціювання та передінвестиційні дослідження проєктів сталого розвитку

Мета: здобуття знань про проєкт сталого розвитку та організаційно-методичні засади його розробки. Отримання навиків конвертації ідентифікованої проблеми у проєкт розвитку, розробки його основних параметрів.

Питання для обговорення:

1. Поняття проекту сталого розвитку та його особливості.
2. Взаємозв'язок між публічною політикою, стратегічним плануванням та управлінням проектами. Цілі сталого розвитку у фінансуванні проектів сталого розвитку.
3. Технології розробки проекту сталого розвитку. Передпроектна стадія. Визначення проблем, конверсія проблеми у проект сталого розвитку.
4. Концепція та карта проекту. Життєвий цикл проекту. Інтеграція проекту.
5. Визначення цільової групи проекту. Матриця оцінювання стейкхолдерів.
6. Середовище проекту сталого розвитку.

Тема 5. Методичні засади розробки проектів сталого розвитку

Мета: здобуття знань про практичні аспекти розробки проекту та підготовки проектної заявки на залучення фінансування. Отримання навиків визначення мети та завдань проекту розвитку, його деталізації; навиків пошуку та оцінювання джерел фінансування, складання бюджету проекту розвитку.

Питання для обговорення:

1. Поняття мети та завдань проекту. SMART-аналіз проекту сталого розвитку.
2. Дерево проблем та Дерево цілей. Визначення методів та етапів досягнення мети і завдань проекту, очікуваних результатів.
3. Інструменти оцінки проектів: система SMART, NAOMIE, метод MoSCoW.
4. Складання плану реалізації проекту. WBS (ієрархічна декомпозиція робіт проекту). Діаграма Гантта.
5. Визначення ресурсів проекту та зацікавлених сторін.
6. Логічна схема проекту. Часові рамки проекту. План реалізації.
7. Поняття бюджету проекту та принципи його розробки. Типові помилки при складанні бюджету.
8. Звітність про виконання проекту, її види.

Тема 6. Управління фінансуванням проектів сталого розвитку в процесі їх реалізації

Мета: здобуття знань про основні аспекти організації управління проектом сталого розвитку в процесі його фінансування. Здобуття навиків формування проектної команди, розподілу обов'язків та відповідності у процесі реалізації проекту розвитку.

Питання для обговорення:

1. Зміст та функції управління проектом розвитку в процесі його реалізації.
2. Організаційні засади управління проектами розвитку в публічному секторі. Поняття проектного офісу. Аутсорсинг, аутстафінг.
3. Організація управління виконанням проекту. Проектна команда. OBS (організаційна структура проекту). RAM (матриця відповідальності).
4. Взаємодія суб'єктів в процесі реалізації проекту. Особливості регулювання договірних відносин у фінансуванні проектів сталого розвитку.
5. Концесія у фінансуванні проектів сталого розвитку в Україні.

Тема 7. Управління ризиками проєктів сталого розвитку та оцінювання ефективності їх фінансування

Мета: здобуття знань про ризики, які супроводжують проєкти розвитку на різних етапах їх фінансування, методи їх ідентифікації та управління. Здобуття навиків застосування методів оцінювання ризиків реалізації проєктів розвитку, оцінки ефективності проєкту та забезпечення його сталості.

Питання для обговорення:

1. Ризики фінансування проєктів сталого розвитку, їх класифікація та способи ідентифікації.
2. Методи оцінювання ризиків проєктів сталого розвитку.
3. Особливості управління ризиками проєктів розвитку.
4. Поняття сталості проєкту розвитку, його види та способи забезпечення.
5. Оцінювання ефективності проєктів розвитку.

6. КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Для набуття умінь самостійного мислення і самоконтролю у студентів особливе значення має виконання комплексного практичного індивідуального завдання (КПЗ) з дисципліни «Фінансування проєктів сталого розвитку», яке виконується самостійно кожним студентом згідно методичних рекомендацій. Воно охоплює основні теми дисципліни та має на меті більш глибоке й повне засвоєння теоретичного матеріалу, оволодіння навиками застосування набутих теоретичних знань щодо розробки проєктів сталого розвитку, пошуку джерел їх фінансування, підготовки документації на отримання фінансування та є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з дисципліни.

Завдання для виконання комплексного практичного індивідуального завдання:

I частина

Завдання 1. Обґрунтувати необхідність застосування проєктного підходу при реалізації проєктів сталого розвитку на рівні регіонів й територіальних громад, вказати тезисно переваги такої практики для усіх стейкхолдерів.

Завдання 2. Зробити порівняльну характеристику основних інструментів фінансування проєктів сталого розвитку (кредити, боргові цінні папери, лізинг, ендавмент, краудфандинг, державно-приватне партнерство), обґрунтувати сфери їхнього застосування.

II частина

Виконання цієї частини КПЗ ґрунтується на застосуванні кейс-методу і передбачає пошук студентом потенційного донора проєкту сталого розвитку, а також підготовку звернення до донора з обґрунтуванням переваг його участі у фінансуванні проєкту.

Послідовність виконання:

1. Сформулювати концептуальну ідею проєкту розвитку, охарактеризувати його стейкхолдерів, довгострокові та поточні вигоди від його реалізації.

2. Провести моніторинг ЗМІ та інших відкритих джерел інформації для пошуку потенційних донорів обраного проєкту розвитку. Визначити 3-х ймовірних суб'єктів, які могли б виступити спонсором проєкту та обґрунтувати, яким чином обрана тематика проєкту може їх зацікавити, які вигоди вони від цього матимуть та в яких обсягах можна залучити кошти.

3. Підготувати лист звернення до кожного із обраних донорів для отримання фінансування проєкту розвитку.

7. ТРЕНІНГ З ДИСЦИПЛІНИ

Мета тренінгу з дисципліни «Фінансування проєктів сталого розвитку» – сформулювати у студентів критичного мислення для пропонування професійних рішень щодо розробки проєктів сталого розвитку, пошуку й залучення джерел їх фінансування. Успішне проходження тренінгу сприяє посиленню практичної спрямованості у підготовці фахівців за ступенем вищої освіти «бакалавр».

Проведення тренінгу дозволяє:

– забезпечити засвоєння теоретичних знань, отриманих у процесі вивчення дисципліни «Фінансування проєктів сталого розвитку»;

– розвинути навички пропонування обґрунтованих рішень, використання теоретичних знань для розв’язання практичних завдань і змістовного інтерпретування отриманих результатів.

Організація і порядок проведення тренінгу

1. Вступна частина. Актуалізація теми тренінгового заняття та структуризація процесу його проведення. Ознайомлення студентів з метою тренінгу, його завданнями, процедурою проведення, очікуваними результатами. Представлення програми тренінгу.

2. Організаційна частина. Встановлення правил проведення тренінгу, формування робочих груп студентів, визначення завдань та розподіл ролей. Забезпечення учасників тренінгу роздатковими матеріалами (зразки листа заявки, розрахунку бюджету проекту, схеми застосування методик дерева цілей, дерева проблем, SMART-аналізу та ін.).

3. Практична частина. Виконання тренінгових завдань у групах із використанням базових та інноваційних методів проведення тренінгу за визначеною темою (проблемою). Підготовка презентаційних матеріалів за результатами виконання тренінгового завдання.

4. Підведення підсумків. Презентація практичної роботи в групах. Обговорення результатів виконання завдань, груповий аналіз недоліків кожної із команд щодо формулювання концептуальної ідеї проекту, обґрунтування її мети, завдань та результатів, оцінювання стейкхолдерів, складання бюджету та підготовки презентації. Обмін думками з проблематики теми тренінгу, оцінка результативності роботи в групах та досягнення поставлених цілей тренінгу.

Тематика тренінгу

Розробка командами власного проекту сталого розвитку, обґрунтування джерел фінансування, підготовка проектної заявки та її публічна презентація.

Алгоритм виконання:

Етап 1. Розробити власний проект розвитку для залучення фінансування:

– провести експрес-опитування цільової аудиторії, виявити актуальну суспільну проблему;

– провести аналіз проблеми з використанням методики дерева проблем;

– сформулювати назву, мету та завдання проекту із застосуванням методики дерева цілей;

– провести аналіз проекту за методиками SMART або NAOMIE;

– оцінити стейкхолдерів проекту, проаналізувати можливості їх включення у проект.

Етап 2. Скласти план реалізації та бюджет проекту розвитку. Розрахунки провести у табличній формі, для планування витрат за проектом використовувати відкриті джерела інформації (ціни на товари і послуги, ставки орендної плати, розміри оплати праці та ін.). Розробити кількісні та якісні показники оцінювання результатів проекту. Оцінити сталість проекту розвитку. Описати ризики та можливості реалізації проекту після завершення фінансування.

Етап 3. Скласти проектну заявку із заповненням усіх елементів апікаційної форми. Підготувати презентацію розробленого проекту.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студента (СРС) – це діяльність, яку студенти виконують самостійно за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача без його прямої участі. Самостійна робота спрямована на більш глибоке ознайомлення студентом з проблемами, які розглядаються навчальним курсом «Фінансування проєктів сталого розвитку». Під час вивчення навчальної дисципліни застосовуються такі види самостійної роботи: підготовка реферату, аналітичної доповіді, наукового есе, проєкту, презентації за підсумками опрацювання навчальної та наукової фахової літератури, чинного законодавства.

Перелік тем для самостійної роботи

№ з/п	Тематика	Кількість годин	
		денна	заочна
Тема 1			
1	Сутність фандрайзингу, його роль у фінансуванні проєктів сталого розвитку (підготувати реферат)	10	18
2	Концепція сталого розвитку (підготувати наукову доповідь)		
3	«Зелені» фінанси (підготувати наукову доповідь)		
4	Глобальний тренд соціалізації фінансів (підготувати есе)		
5	Корпоративна соціальна відповідальність в Україні (підготувати аналітичну доповідь)		
6	Фінансування проєктів сталого розвитку у країнах ринкової економіки (підготувати наукову доповідь)		
7	Світовий рейтинг благодійності (підготувати есе)		
Тема 2			
8	Нормативно-правове забезпечення фінансування проєктів сталого розвитку в Україні (підготувати реферат)	10	18
9	Державна стратегія регіонального розвитку та План заходів її реалізації (підготувати реферат)		
10	Політика Національного банку України щодо розвитку сталого фінансування (підготувати аналітичну доповідь)		
11	Роль банківського сектору у фінансуванні проєктів сталого розвитку (підготувати аналітичну доповідь)		
12	Європейський інвестиційний банк у фінансуванні проєктів сталого розвитку (підготувати реферат)		
13	Субвенція на формування інфраструктури як джерело ресурсів для реалізації проєктів сталого розвитку (підготувати аналітичну доповідь)		
14	Міжмуніципальне співробітництво як механізм фінансування проєктів сталого розвитку (підготувати есе)		
Тема 3			
15	Глобальна та національна система фінансування сталого розвитку (підготувати реферат)	12	18

16	Програми міжнародної технічної допомоги у фінансуванні проєктів сталого розвитку в Україні (підготувати аналітичну доповідь)		
17	Зелений кліматичний фонд (підготувати есе)		
18	Порівняльна характеристика зеленого (соціально відповідального) інвестування в Україні та окремих країнах Європи (підготувати аналітичну доповідь)		
19	Використання ЕСКО-фінансування у реалізації проєктів розвитку в Україні (підготувати аналітичну доповідь)		
20	Перспективи застосування механізму імпакт-інвестування у фінансуванні проєктів сталого розвитку (підготувати реферат)		
Тема 4			
21	Суспільна потреби та проєкти розвитку: діалектика залежності (підготувати реферат)		
22	Публічна політика, стратегічне планування та фінансуванням проєктів сталого розвитку (підготувати проєкт)	16	22
23	Імплементация проєктного підходу в бюджетну практику (підготувати реферат)		
24	Бенефіціари проєкту сталого розвитку (підготувати проєкт)		
Тема 5			
25	Застосування SMART-аналізу в підготовці проєкту сталого розвитку (підготувати презентацію)		
26	Методи часового планування проєктів сталого розвитку (підготувати реферат)		
27	Грант як інструмент фінансування проєкту сталого розвитку (підготувати есе)	20	22
28	Характеристика грантових конкурсів та їх особливості (підготувати презентацію)		
29	Інформаційні джерела грантрайтингу (підготувати реферат)		
30	Ключові правила планування витрат проєкту сталого розвитку (підготувати реферат)		
Тема 6			
31	Технології розробки та реалізації проєкту розвитку (підготувати реферат)		
32	Методичні підходи до складання заявки на отримання фінансування (підготувати презентацію)		
33	Команда проєкту розвитку та підходи до її формування (підготувати презентацію)	18	22
34	Схеми взаємодії суб'єктів в процесі реалізації проєкту (підготувати проєкт)		
35	Організація управління проєктами розвитку в публічному секторі. Проєктний офіс. (підготувати презентацію)		
36	Перспективи концесії у реалізації проєктів розвитку в Україні (підготувати наукову доповідь)		

Тема 7		13	18
37	Проектна діяльність як сфера високоризикових операцій (підготувати наукову доповідь)		
38	Методи оцінювання ризиків проектів розвитку (підготувати реферат)		
39	Метод сценарного моделювання та особливості його застосування (підготувати реферат)		
40	Управління ризиками проектів сталого розвитку (підготувати проект)		
41	Сталість проектів розвитку та методи її забезпечення (підготувати есе)		
42	Дискусійні питання оцінювання ефективності проектів сталого розвитку (підготувати наукову доповідь)		

9. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

В процесі вивчення дисципліни «Фінансування проектів сталого розвитку» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- поточне опитування, тестування, виконання самостійної роботи;
- залікове модульне тестування та опитування;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- ректорська контрольна робота;
- оцінювання виконання КПІЗ студента;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

10. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Фінансування проектів сталого розвитку» визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-4) – тестування, опитування, самостійна робота, усний колоквиум	30
Модуль 2 (теми 5-7) – тестування, опитування, самостійна робота, ректорська контрольна робота	40
КПІЗ + тренінг (теми 1-7)	30
Разом	100

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) за **модуль 1** визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
-----------------	-------------------------

Усне опитування (студент повинен отримати не менше однієї оцінки за відповідь на практичному занятті)	10
Тестування на практичному занятті	10
Самостійна робота	20
Усний колоквиум за темами Змістового модуля 1	60
Разом	100

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) за **модуль 2** визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Усне опитування (студент повинен отримати не менше однієї оцінки за відповідь на практичному занятті)	10
Тестування на практичному занятті	10
Самостійна робота	10
Ректорська контрольна робота за усіма темами навчального курсу	70
Разом	100

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) за **модуль 3** визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Завдання 1	20
Завдання 2	10
Завдання 3	50
Активність під час проведення тренінгу	10
Разом	100

Форми і критерії оцінювання

При оцінюванні роботи студента при складанні форм контролю за кожен компонент виставляється оцінка у діапазоні 1-100 балів з наступною інтерпретацією:

Поточне опитування під час заняття:

90-100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань.

75-89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

65-74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

60-64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

1-59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань.

Тестування під час заняття:

10 тестів, правильна відповідь на кожен із яких оцінюється у 10 балів.

Самостійна робота:

90-100 балів – у повному обсязі володіє матеріалом, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст питань самостійної роботи.

75-89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні питань самостійної роботи не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

65-74 бали – в цілому володіє матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

60-64 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст питань самостійної роботи, допускаючи при цьому суттєві неточності.

1-59 балів – не володіє матеріалом, не розкриває зміст питань самостійної роботи.

Модульна робота:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, тестових та практичних завдань.

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

65–74 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

60–65 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

1-59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань.

КПЗ:

підготовка КПЗ

90–100 балів – зміст КПЗ повністю відповідає встановленим вимогам, містить елементи самостійного дослідження, студент виявляє творчий підхід до виконання завдань.

75–89 балів – зміст КПЗ в основному відповідає встановленим вимогам, можуть бути несуттєві неточності, студент загалом виявляє творчий підхід до виконання завдань.

60–74 балів – на недостатньому рівні висвітлює проблему, яка досліджувалася, логічного не завершений аналіз стану об'єкту дослідження; наведені авторські пропозиції і рекомендації є загальними (без урахування особливостей об'єкту дослідження) і недостатньо обґрунтованими; припускається значних помилок у виконанні практичних завдань роботи, в окремих моментах студент виявляє творчий підхід до виконання завдань.

1-59 балів – практично не висвітлює проблему, яка має бути досліджена, аналіз і оцінка стану об'єкту дослідження не проведені; відсутні авторські пропозиції і рекомендації; грубі помилки у вирішенні практичних завдань роботи, студент не виявляє творчого підходу до виконання завдань.

презентація КПЗ

90–100 балів – під час презентації результатів виконаного КПЗ демонструє знання і розуміння теми, викладає матеріал у логічній послідовності, показує уміння аналізувати і узагальнювати практичний матеріал та високий рівень підготовки презентації.

75-89 балів – матеріал презентує у логічній послідовності, робить певні узагальнення і висновки, але допускається незначних помилок у формулюванні понять, проведенні розрахунків, презентація роботи має незначні недоліки як за змістом, так і за оформленням.

60–74 бали – матеріал презентує фрагментарно, без логічної послідовності, презентація роботи при цьому має значні недоліки як за змістом, так і за оформленням.

1-59 балів – матеріал КПЗ представлений без презентації, презентація має формальний характер.

Тренінг:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст завдань тренінгу, виявляє творчий підхід до виконання завдань.

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки, загалом виявляє творчий підхід до виконання завдань.

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань.

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдань тренінгу, допускаючи при цьому суттєві неточності, не виявляє творчого підходу до виконання завдань.

1-59 – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст завдань тренінгу, не бере участі у колективних завданнях під час проведення тренінгу.

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
90-100	A (відмінно)	Відмінно	студент володіє глибокими знаннями теоретичного матеріалу, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і грамотно будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок
85-89	B (дуже добре)	Добре	студент ґрунтовно засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається незначних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту, при відповіді на додаткові запитання або при аналізі практичного матеріалу
75-84	C (добре)	Добре	студент добре засвоїв теоретичний матеріал, переважно володіє аспектами з першоджерел і рекомендованої літератури, аргументовано викладає його, але дає неповні відповіді на запитання; має практичні навички, висловлює свої міркування щодо основних проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу
65-74	D (задовільно)	Задовільно	студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття,

			додаткові питання викликають невпевненість або вказують на відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю
60-64	Е (достатньо)	Задовільно	студент володіє поверховими знаннями теоретичного матеріалу навчальної дисципліни, слабо орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання переважно залишаються без відповіді; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє суттєві неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Не незадовільно	студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані
1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)	Не незадовільно	студент практично не володіє навчальним матеріалом дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані. Обов'язковий повторний курс навчання по дисципліні

11. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, МЕТОДИЧНЕ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№	Найменування	Номер теми
1	Навчально-методичний комплекс з дисципліни	1-7
2	Електронний варіант лекцій	1-7
3	Горин В. П. Методичні вказівки для підготовки до практичних занять з навчальної дисципліни «Фінансування проєктів сталого розвитку» студентів денної форми навчання першого ступеня вищої освіти (бакалавр) спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 29 с.	1-7
4	Горин В. П. Тести та ситуаційні вправи для самостійної підготовки до практичних завдань з навчальної дисципліни «Фінансування проєктів сталого розвитку» для студентів денної форми навчання першого ступеня вищої освіти (бакалавр) спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 31 с.	1-7
5	Горин В. П. Методичні вказівки для проведення тренінгу та виконання комплексного практичного індивідуального завдання з навчальної дисципліни «Фінансування проєктів сталого розвитку» для студентів денної форми навчання першого ступеня вищої освіти (бакалавр) спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 27 с.	1-7
6	Мультимедійний проектор Epson EB-505, Прикладне програмне забезпечення загального призначення (засоби Microsoft Office)	1-7

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ:

1. Башлай С. В., Салата Г. В. Технологія фандрайзингу для стимулювання розвитку об'єднання територіальних громад. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Економіка». Острог: Вид-во НаУОА, березень 2021. № 20(48). С. 96-101.
2. Білявська О. Диверсифікація джерел надходжень як умова фінансової автономії закладів вищої освіти. *Науковий вісник Полісся*. 2020. № 2 (21). С. 57-66.
3. Головня О. М. Міжнародна практика інноваційних технологій фінансування проєктної діяльності. *Бізнес-інформ*. 2021. № 6. С. 44-49.
4. Головня О. Інноваційні технології фінансування соціального розвитку національної економіки. *Науковий вісник ІФНТУНГ. Серія: Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості*. 2019. № 2 (20). С. 93-102.
5. Данилова Л. Застосування інструментів фандрайзингу для реалізації проєктів місцевого значення об'єднаних територіальних громад. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2020. Вип. 20. С. 32-37.
6. Демуз І. Фандрайзинг і грантрайтинг як особливий фінансовий механізм міжнародної підтримки наукових проєктів в Україні. *Економічний вісник університету*. 2019. № 43. С. 12-20.
7. Демченко О.П. Інструментарій фінансової підтримки територіальних громад. *Економіка та суспільство*. 2021. № 26. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/327/312>
8. Демченко О. Фінансові інструменти розвитку територіальних громад. *Економіка та суспільство*. 2021. № 27. URL: <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/414/401>
9. Карапетян О. Актуальності формування суверенного фонду добробуту України в післявоєнному періоді. *Актуальні проблеми правознавства*. 2022. Вип. 2. С. 45-50.
10. Кобушко Я., Майборода О. Фандрайзинг як інструмент фінансування закладів вищої освіти. *Вісник СумДУ. Серія: Економіка*. 2020. № 1. С. 132-140.
11. Козьмук Н. Особливості функціонування корпоративних благодійних фондів, як складової корпоративної соціальної відповідальності в умовах війни. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. № 9 (23). С. 184-194. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nts/article/view/5598/5629>
12. Козьмук Н. І., Шегинська Н. З. Взаємодія бізнесу з ендавмент-фондами як перспективний напрям розвитку корпоративної соціальної відповідальності. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2023. № 8 (14). С. 69-80. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/5786/5819>
13. Косович Б. Соціальне підприємництво в Україні: актуальні питання становлення. *Економіка та держава*. 2020. № 3. С. 77-81.
14. Круп'як І. Й., Круп'як Л. Б. Особливості розвитку фандрайзингу в Україні. *Ефективна економіка*. 2019. № 10. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7323>
15. Крупка М.І., Горин В.П. Напрями застосування механізму ДПП у сфері вищої освіти у контексті подолання наслідків збройної агресії проти України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 13. С. 5-12.
16. Кузьменко Ю., Валюкевич Т., Шевченко І. Грантова діяльність та фандрайзинг закладів вищої освіти. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. № 7 (21). С. 373-382.
17. Лисяк Л., Зюзін В., Петрова Я. Розширення джерел фінансування реалізації державних програм людського розвитку: залучення соціально відповідального

- бізнесу та використання інноваційних технологій. *Науковий вісник Полісся*. 2021. № 2 (21). С. 6-16.
18. Літкевич А. Фандрайзинг як складова частина ресурсного забезпечення конкурентоспроможності закладу загальної середньої освіти. *Педагогіка формування творчої особливості у вищій і загальноосвітній школі*. 2019. № 66. Т. 1. С. 108-112.
 19. Лункіна Т., Іваненко Г. Особливості розвитку соціального підприємництва: закордонний досвід. *Modern Economics*. 2019. № 1 (5). С. 142-147.
 20. Манчул М.-Д. Ендавмент-фонд: поняття та перспективи розвитку в Україні. *Юридичний вісник*. 2022. № 3. С. 188-194.
 21. Насібова О. Діджитал-технології фінансового забезпечення соціальної сфери. *Економічний вісник університету*. 2021. Вип. 49. С. 200-208. URL: <https://economic-bulletin.com/index.php/journal/article/view/784/792>
 22. Офіційний сайт Fundraising INFO.com. URL: <http://www.fundraisinginfo.com/>.
 23. Полянська А., Запухляк І., Вербовська Л. Управління розвитком територіальних громад на засадах проектного підходу: досвід, інструменти та фінансування. *Науковий вісник ІФНТУНГ. Серія: Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості*. 2021. № 1 (23). С. 75-88.
 24. Розробка концептуальної ноти проекту: Практичний посібник. Проект Європейського Союзу. Підтримка регіонального розвитку в Україні. URL: http://surdp.eu/uploads/files/SURDP_Manuals/Project_Concept_Development_Manual_UA.pdf.
 25. Теслюк С. А. Фандрайзинг та реалізація проєктів: конспект лекцій (електронне видання). Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 102 с.
 26. Чернявська О. В., Соколова А. М. Фандрайзинг. Навч. посіб. 2-е вид., з доопрац. та допов. К.: Алерта, 2015. 272 с.
 27. Чиркова Ю., Лиса Д. Роль фандрейзингу в умовах розширення джерел фінансування ініціатив вітчизняних суб'єктів господарювання: міжнародний досвід та особливості застосування у час війни. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. 2022. № 2 (8). С. 312-319.
 28. Buys M., du Plessis P., Mestry R. The resourcefulness of school governing bodies in fundraising: Implications for the provision of quality education. *South African Journal of Education*. 2020. Vol. 40. No 4. URL: <https://www.ajol.info/index.php/saje/article/view/204970>
 29. Core Principles of Fundraising for Matt Talbot Community Trust. URL: <http://www.matttalbot.org/wpcontent/uploads/2017/11/CorePrinciplesofFundraisingforMattTalbotCommunityTrust.pdf>.
 30. Davis M., Cartwright L. *Financing for Society: Assessing the Suitability of Crowdfunding for the Public Sector*. Report. Leeds, UK: University of Leeds, 2019. URL: <https://eprints.whiterose.ac.uk/145481/1/Financing%20For%20Society%20-%20DAVIS%20Report%20v.final%20%28small%29.pdf>
 31. Digital and Mobile Fundraising. URL: <https://knowhownonprofit.org/funding/fundraising/individual-giving/digital-fundraising>.
 32. Doucette J. Crowdfunding for Public Goods and Philanthropy. URL: <https://medium.com/the-digital-civil-society-lab/crowdfunding-for-public-goods-and-philanthropy-c7c7c5976898>
 33. Filo K., Fechner D., Inoue Yu. Charity sport event participants and fundraising: An

- examination of constraints and negotiation strategies. *Sport Management Review*. 2020. Vol. 23. Issue 3. pp. 387-400.
34. Good R. M., Nelson K. L. With a little help from our friends: private fundraising and public schools in Philadelphia. *Journal of Education Policy*. 2021. Vol. 36. Issue 4. pp. 480-503
 35. Hart J. Online vs. Offline Fundraising. URL: <https://www.slideshare.net/LightedCandle/online-vs-offline-fundraising>.
 36. Hartmann F., Grottolo G., Wang X., Lunesu M. I. Alternative Fundraising: Success Factors for Blockchain-Based vs. Conventional Crowdfunding. *2019 IEEE International Workshop on Blockchain Oriented Software Engineering (IWBOSE)*, 2019, pp. 38-43. URL: <https://ieeexplore.ieee.org/abstract/document/8666515>
 37. Hommerová D., Severová L. Fundraising of Non-profit Organizations: Specifics and New Possibilities. *Journal of Social Service Research*. 2019. Vol. 45. Issue 2. pp. 181-192.
 38. Hong S., Ryu J. Crowdfunding public projects: Collaborative governance for achieving citizen co-funding of public goods. *Government Information Quarterly*. 2019. Vol. 36. Issue 1. pp. 145-153. URL: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/JPBAFM-12-2019-0179/full/html>
 39. Jepson T. Innovative Online Fundraising Ideas for Nonprofits & Charities. URL: <https://www.causevox.com/blog/online-fundraising-ideas-nonprofits-charities/>.
 40. Kim M., Mason D. P. Government funding and fundraising: an online experiment of non-profit leader preferences and personality. *Journal of Public Budgeting, Accounting & Financial Management*. 2020. Vol. 32. No 4. pp. 605-622.
 41. Li Yu-M., Wu J. D., Hsieh Ch. Yu., Liou J. H. A social fundraising mechanism for charity crowdfunding. *Decision Support Systems*. 2020. Vol. 129. pp. 113-170.
 42. MacQuillin I., Sargeant A. Fundraising Ethics: A Rights-Balancing Approach. *Journal of Business Ethics*. 2019. Vol. 160. pp. 239-250. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10551-018-3872-8>
 43. Mancera R. T., Perdosa C. d H., Maldonado C. J., Sanchez P. I. Public Relations and the Fundraising professional in the Cultural Heritage Industry: a study of Spain and Mexico. *Revista internacional de relaciones publicas*. 2021. No 21. Vol. XI. pp. 27-48. URL: <http://revistarelacionespublicas.uma.es/index.php/revrpp/article/view/698/407>
 44. Offline Vs Online Fundraising – Which Option Is Better? URL: <https://news.leetchi.com/offline-vs-online-fundraising-option-better/>.
 45. Principles of Practice: Fundraising Standards in European Educational Institutions. URL: http://www.case.org/Samples_Research_and_Tools/Principles_of_Practice/CASEEuropeFundraisingStandards.html.
 46. Saboury P. Strategic Fundraising for Public Goods and Services. Doctoral dissertation, Texas A&M University, 2020. URL: <https://hdl.handle.net/1969.1/192586>.
 47. Schaller S., Nisbet E. Regulating private support for public goods: de-clubbing public schools. *Journal of Education Policy*. 2020. Vol. 35. Issue 3. pp. 287-314.
 48. Sounman Hong, Jungmin Ryu. Crowdfunding Public Projects: Collaborative Governance for Achieving Citizen Co-funding of Public Goods. Arxiv. Cornell University, 2019. URL: <https://arxiv.org/ftp/arxiv/papers/1902/1902.02480.pdf>
 49. Wilkinson J. What Type of Fundraising is Superior-Online or Offline? URL: <http://nonprofithub.org/fundraising/type-fundraising-superior-online-offline/>.
 50. Yoon E. S., Young J., Livingston E. From bake sales to million-dollar school fundraising campaigns: the new inequity. *Journal of Educational Administration and History*. 2020. Vol. 52. Issue 1. pp. 25-38.